

kan govor, kakor bi ga naša pismena slovenščina zahtevala, za neko afektacijo in tujščino smatramo.

Lepi omikani ženski spól največ k lepi ustmeni besedi pripomaga; kolikor se v tem oziru za slovenščino stori, je meni neznano; samo enkrat v dosedajnem svojem ahasverskem življenji, in sicer lansko leto na Bledu, sem srečal lepo, mlado, omikano slovensko gospó, katera ni samo nemščino in francoščino lepo govorila, temoč tudi čisto slovenščino prav „milo in krasno“, ter tako milega in krasnega maternega jezika slovenskega dvoje svojih vrlih sinkov učila. Upam, da je v beli Ljubljani še več takošnih gospej! (Kon. prih.)

Politične stvari.

Hujskanja ni ne konca ne kraja.

Z državnega zbora so prišli ustavoverci popolnoma pobiti, spoznali so, da tam je zdaj njihovemu gospodstvu popolnoma odklenkalo, ker se jim še njih stara prakтика „divide et impera“ ni posrečila. Skušali so namreč razdreti avtonomistično stranko s tem, da so posebno Poljake hujskali proti Čehom in drugim Slovanom, pa je bilo vse zastonj, avtonomistov trdne rajde niso mogli razdreti.

Kar pa v zbornici, v parlamentu niso mogli doseči, tega so se zdaj lotili s tem večo silo zunaj parlamenta. Da bi spravedljivo ministerstvo Taaffejevo prekucnili, hujskajo zdaj nemški narod zoper Taaffeja na take načine, da do zdaj kaj tacega nikjer še ni bilo in se nikakor ne dá popisati. To je hinavstvo, da mu ga ni para.

Mesece uže natolcujejo in napadajo ministerstvo in sedanjo večino državnega zbora, strašijo nemško prebivalstvo z najhujšimi nevarnostmi in ne izpusté nobene poskušnje kaliti mir med avstrijskim prebivalstvom.

Najhujši v tem je njihov časnik „N. Fr. Presse“. Ta je drznila se očitati Hohenwartu, da je zmernost, katero on hvali, pač res lepa čednost, da je pa pokazal ni on, marveč ustavaška stranka! To je kakor pri norcih, ki se na glavo postavljajo. Ali ni to básen o volku, ki je dolžil jagnje, da mu, ko pije spodej, vodo kalí?

Ta nesramni judovski list gré še dalje, v svoji predrznosti kar naravnost pravi: „Avstrija bo ali nemška, ali je pa sploh ne bo!“ Ali je mogoče kaj strankarsko ošabnejega, druge narode huje zasramovajočega misliti? Kdaj li je kdo iz sedanje večine državnega zbora rekel: „Avstrija bo slovanska, ali je pa ne bo?“ Ni li marveč ta večina kazala o vsaki priliki najresničnejšega spoštovanja pravic nemštva? Niso li naši poslanci zadovoljni bili z najskromnejšimi predlogi in resolucijami, le da bi najabotnejših predsodkov Nemcev ne žalili, le da bi dokazali, da mi nočemo centralizirati Nemcev in ne nameravamo Avstrije posloviniti, toraj nikakor ne pravimo, da cesarstvo nima biti, če ni slovansko.

Pa ni čuda, če judovski listi tako hujskajo, saj je „bog“ te stranke, dr. Herbst, jim najlepši izgled. Ta pogoreli vodja ustavakov je ves raz sebe. Uže pri banketu na Dunaji, predno so njegovi pristaši razšli se, je rekel: „Iz tega zborovanja bomo vzeli seboj nauk, da nam bo vprihodnje misliti ná-se.“ K tem besedam pridá „Grazer Volksblatt“ prav resnično tako-le opombo: „Mar v dvajsetih letih svojega gospodstva niste mislili ná-se? Kdo pa je vstvaril one ustavaške razmere, ki so po vaših mislih za vse večne čase brez vašega dovoljenja nespremenljive? Kdo je skoval volilne rede, po katerih je na pr. čisto slovenska Kranjska dobila nemško večino v deželnem zboru? Kdo je „kra-

harjem“ metal milijone? Kdo je mislil več dobička imeti od povišanja plač uradnikov, ko se je birokracija poliberalnila? Kdo je skazil šole po Českem in Moravskem tako, da so se o njih v državnem zboru res lepe reči slišale? Ali ne sedi v vsaki vrsti na levici uže skoro po eden, ki ima od ministerske pokojnine lep priboljšek svojih dohodkov? Kdo li je ongavil s „chabrusom“ in pri tem ne segal ravno v svoj žep?“

Iz vsega tega je videti, da gre tem ljudem le za to, da bi Slovanom v Avstriji vzeli državljsko pravico. Drugače bi si ne upali kričati in postaviti pravila: da bo Avstrija nemška ali pa je ne bo. Kako li se more reči, da Avstrija mora biti nemška, ker uže statistika kaže, da po večem res ni nemška! Bodo li Slovane utajili, prezrli, zatrli? Kdo ima moč za to? Ustavaška politika sile je potlačena, po osemnajstletnem obupnem napenjanji morala je pobrati kopita. Nazaj na svoje mesto ne more več priti, uprli bi se jej Čehi in Poljaki, Rumunci in Slovenci in celó velik del nemškega prebivalstva; vsi ti bi glasno in z vso silo protestirali zoper tako politiko sile, ki tudi cesarju gotovo ne bi bila več po volji.

Zakaj se dunajsko časnikarstvo, ki je po večem v judovskih rokah in skoro brez izjeme služno judovskemu bogastvu, poganja za to politiko sile, to je pač preveč jasno. Al blagor države in blagor cesarske hiše (dinastije) — to je vse drugačno in večje veljave, nego samogoltni nameni tistih ljudi, katerim dunajsko časnikarstvo služi in upije zá-nje. Nemštvo jim je le grm, za katerem skrivajo vse drugačne svoje naklepe. To se godí neverjetno nesramno, in v zgodovini res ni kaj enacega, namreč da se nekaj v pisanji izurjenih ljudi, ki so vsi judje in še večidel poljski ali ogerski judje, nam nasproti postavlja kot brambovce nemštva, na naši strani pa so pravi, čisti Nemci in veliko zastopnikov najplemenitejših nemških rodovin. Prejšnja ministerstva so to „judovstvo v politiki“ skrbno odgojila, zdaj se pa ta svojat bojí, da bi ne minuli dnevi njene žetve in molzenja narodov, zato tak krik, tako plat zvonjenje, tako hujskanje nemških narodov zoper Taaffeja in večino državnega zbora. In s temi ljudmi v ozki zvezi so dr. Herbst in njegovi pajdaši.

Mi pa — in vsak pošten Avstrijec — upamo, da se bo tudi to polehlo kakor pôk kanon le s smodnikom nabitih brez vse škode za Taaffeja in njegovo spravedljivo ministerstvo.

„Quousque tandem“? — naj bi zagrmel minister Taaffe, ki uživa zaupanje cesarjevo, pa bo konec hujskanju.

Naši dopisi.

V Gorici 23. maja. — Današnji je pomenljiv dan v naši domači cerkveni zgodovini. Velečastitljivi metropolit, 83letni, pa še zmeraj krepki naš knez-nadškof, Nj. eksc. dr. Andrej Gollmayr so posvetili četrtega — zadnjega — poddružnega škofa cerkvene provincije goriške. Novi škof, monsignor dr. Franc Feretić, je rojen v Vrbniku na otoku Krku dne 3. decembra 1816.; dovršil je bogoslovne študije v Gorici in je mašnik od 29. dec. 1839.; doktor bogoslovja vseučilišča dunajskega; do sedaj kanonik Krški, imenovan za škofijo ondašnjo 5. dec. 1879. l.; v Rimu potrjen v letošnjem postnem konsistoriji. Bil je mons. Feretić prejšnjih let tudi poslanec deželnega zbora isterskega. Krčani in kvarnerski otočani lahko rečejo: To je ves naš biskup, ker je po podobi in obnašanji skoz in skoz priprost, blag Krčan, pa bistra glava. Došel je gosp. dr. Feretić uže v petek dopoldne in stanuje pri prevzv. knezo-nadškofu. Preč. asistenta mons. dr. Jurij Dobrila, škof tržaško-koperski, in mons. dr.